

Finansman gideri kısıtlandı, vergi yükü arttı

Finansman gider kısıtlaması, işletmelerin banka kredileri gibi kullandıkları yabancı kaynaklar için ödedikleri faiz ve benzeri giderleri ya da kur farklarından kaynaklanan maliyetlerinin belirli bir oranını vergi matrahlarından indirmelerine izin verilmemesi olarak tanımlanıyor.

Dolayısıyla işletmeler, yaptıkları bu giderleri, vergi matrahlarından düşemedikleri için sonuçta daha fazla vergi ödemekte ve vergileri de oranları da fiilen artmış olmaktadır. Bu uygulama, Türk Vergi Sisteminde, kamu maliyesiyle ilgili sorunların arttığı dönemlerde zaman zaman başvurulan yöntemlerden birisidir. Örneğin 1994 krizinden sonra Türk Vergi Sisteminde finansman gider kısıtlaması, 1995-2004 yılları arasında da uygulanmıştı.

Finansman gideri kısıtlamasına ilişkin bir sonraki düzenleme, 6322 sayılı Yasayla Gelir ve Kurumlar vergisi kanunları değişiklikleri sırasında 2012 yılında yapılmıştı. Düzenleme şöyledir: "Kredi kuruluşları, finansal kuruluşlar, finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri dışında, kullanılan yabancı kaynakları öz kaynaklarını aşan işletmelerde, aşan kısma münhasır olmak üzere, yatırımın maliyetine eklenenler hariç, işletmede kullanılan yabancı kaynaklara ilişkin faiz, komis-

yon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan gider ve maliyet unsurları toplamının yüzde 10'unu aşmamak üzere Cumhurbaşkanınca kararlaştırılan kısmı" kurum kazancından indirilemez. Ancak bugüne kadar bu yetki kullanılmamıştı.

Geçtiğimiz günlerde 3490 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile bu yetki, en üst orandan kullanılarak hayata geçirildi. Yeni düzenleme ile 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren başlayan vergilendirme dönemi kazançlarını uygulamak üzere kullanılan yabancı kaynakları öz kaynaklarını aşan işletmelerde, aşan kısma münhasır olmak üzere, yatırımın maliyetine eklenenler

hariç, işletmede kullanılan yabancı kaynaklara ilişkin faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan gider ve maliyet unsurları toplamının yüzde 10'u gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerince kazancın tespitinde gider olarak dikkate alınamayacaktır.

6322 sayılı Yasa ile finansman gider kısıtlamasının getiriliş amacı, işletmelerin finansman ihtiyaçlarını kendi iç dinamikleri ve öz kaynakları aracılığıyla karşılamalarını teşvik etmek olarak belirlenmiştir. Bu makul bir gerekçe olmakla birlikte, olağanüstü bir dönemden geçerken başlangıç tarihi ve zamanlamasının doğru olmadığı

göğ değerlendirilmektedir. Özellikle pandemi ortamında, kapanan ya da faaliyetleri kısıtlanan, ciroları düşen işletmeler, ayakta kalabilmek için bankalardan kredi desteği almışlardır. Bu zor dönemde, Devletin mükelleflerinin yanında olduğunu hissettirmesi gerekirken aksine faiz ve benzeri ödemelerin indirilmesine kısıtlama getirilmesi, vergilerin fiili olarak arttırılması ve mükelleflerin daha da zor duruma düşmeleri anlamına gelmektedir.

Ayrıca kayıtdışı ekonominin önlenmesi için mükelleflerin bütün giderlerinin indirilmesine izin verilmesi daha doğru bir uygulama iken önce geçen sene binek otomobil giderlerinin yüzde 30'unun gider kabul edilmemesi uygulaması, bu yılda finansman giderlerinin yüzde 10'unun gider kabul edilmemesi yönünde düzenleme yapılması, gizli vergi artışı anlamına gelmektedir. Bu durum mükelleflerin kayıtdışıyla yönelmelerine ya da beyan ettikleri vergileri ödeyememelerine neden olabilecektir.

Fiyat istikrarının para politikasının temel amacı olduğunun özellikle vurgulandığı bu dönemde, bu uygulamalar maliyet ve dolayısıyla fiyat artışlarına neden olacağından, para politikası ile maliye politikası arasında uyumsuzluk sonucunu da doğurabilecektir.

İlave istihdam prim desteği nedir, nasıl yararlanılır?

7256 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 13 üncü maddesi ile 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa eklenen geçici 28 inci maddede ilave istihdam prim desteği düzenlenmiştir.

Destekten yararlanma şartları

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa eklenen geçici 28 inci maddede ilave istihdam desteğinden yararlanmak için aşağıdaki şartların birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

Sigortalı yönünden;

- 1/12/2020 ile 4857 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinde yer alan fesih yapılamayacak sürenin son günü arasında (son gün dahil) işe alınmış olması gerekmektedir.
- 1/10/2020 tarihi itibarıyla Sosyal Güvenlik Kurumuna verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde kayıtlı olmaması gerekmektedir.
- İşe giriş tarihi itibarıyla sosyal güvenlik kuruluşlarından emeklilik veya yaşlılık aylığı

- bağlanmaması gerekmektedir.
- İşe giriş tarihi itibarıyla yabancı olmaması gerekmektedir.
- Fiilen çalıştırılması gerekmektedir.

İşyeri yönünden

- Özel sektör işvereniine ait olması gerekmektedir.
- Sigortalının 2019/Ocak ile 2020/Nisan aylarında/dönemlerinde SGK'ya uzun vadeli sigorta kollarına tabi olarak en az sayıda bildirim yapılan aydaki/dönemdeki sigortalı sayısına ilave olarak çalıştırılması gerekmektedir.
- 4447 sayılı Kanunun geçici 28 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında destekten yararlanan sigortalı sayısının yansı kadar sigortalının her birinin ayrı ayrı olmak üzere, destek süresinin

sona ermesinden itibaren, destekten yararlandıkları ortalama süre kadar fiilen çalıştırılması gerekmektedir.

Destek süresinin sona ermesinden itibaren çalıştırılması gereken sigortalı sayısı hesabı

Destek süresinin sona ermesinden itibaren çalıştırılması gereken sigortalı sayısı, destek süresince destek kapsamında 27256 kanun numarası seçilmek suretiyle düzenlenmiş olan aylık prim ve hizmet belgesi/muhtasar ve prim hizmet beyannamesi ile SGK'ya bildirilerek destekten yararlanılan sigortalı sayısının ikiye bölünmesi suretiyle bulunacak olup, bu sayının küsurat kısmının 0,50 ile 0,99 arasında olması halinde bu sayı tama iblağ edilecektir.

Destek süresinin sona ermesinden itibaren çalıştırılması gereken ortalama destek süresi hesabı

Destekten Yararlanılan Ortalama Süre = Destekten Yararlanılan Tüm Sigortalıların Gün Sayısı / Destekten Yararlanılan Sigortalı Sayısı formülü vasıtasıyla bulunacaktır. Buna göre, destekten yararlanan ortalama sürenin küsurat kısmı 0,01 ile 0,49 arasında ise 0 (sıfır) olarak dikkate alınacak, 0,50 ile 0,99 arasında ise tama iblağ edilecektir.

Prim desteğinden yararlanma süresi

1/12/2020 ile 4857 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinde yer alan fesih yapılamayacak sürenin son günü (son gün dahil) arasında işe alınan ve maddede belirtilen şartları sağlayan sigortalılardan dolayı, sigortalının işe alındığı tarihten itibaren 4857 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinde yer alan fesih yapılamayacak süreyi geçmemek üzere her ay prim desteğinden yararlanılabilecektir. Sigortalının destek kapsamında işe başladığı işyerinden destek süresi sona ermeden işten ayrılıp aynı işyerinde veya aynı işverene ait farklı bir işyerinde veya farklı bir işverene ait işyerinde yeniden işe başlaması durumunda, yeniden işe başladığı tarihteki durumu dikkate alınarak geçici 28 inci maddesinin birinci fıkrasında aranan şartların sağlanması kaydıyla, sonradan işe girdiği işyeri işverenlerince bu sigortalıdan dolayı destekten yararlanılabilmesi mümkün bulunmaktadır.

İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacak prim desteği tutarı

4447 sayılı Kanunun geçici 28 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca destek kapsamında işe alınan sigortalıların 27256 kanun numarası seçilmek suretiyle düzenlenmiş olan aylık prim ve hizmet belgesinde/muhtasar ve prim hizmet beyannamesinde kayıtlı prim ödeme gün sayısının, günlük 44,15 TL ile çarpımı sonucu bulunan tutar kadar destekten yararlanılacak olup, bu tutar her ay işverenlerin SGK'ya ödeyecekleri tüm primlerden mahsup edilerek suretiyle İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacaktır. Kalan tutarın bulunması halinde, bu tutarlar işverene iade edilmeyerek, yararlanılan prim desteği tutarları tamamlanana kadar, işverenin bahse konu borçlarına mahsubuna devam edilecektir.

Diğer hususlar

- 27256 kanun numarası seçilmek suretiyle düzenlenmiş olan aylık prim ve hizmet belgesinin/muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin SGK'ya verilmiş olması gerekmektedir. 2-7-12-14-19-20-21-22-23-28-39-41-42-43-45-46-47-48-49-50-90-91-92 nolu belge türü seçilmek suretiyle düzenlenecek olan aylık prim ve hizmet belgeleri için 27256 kanun numarası seçilmeyecektir.
- Bu prim desteğinden alt işverenlerce çalıştırılan ve kapsama giren sigortalılardan dolayı da yararlanılabilecektir.
- Bu destekten yararlanan ayda aynı sigortalı için 5510 sayılı Kanun ve diğer kanunlarda yer alan prim teşvik, destek ve indirimlerinden yararlanılamayacaktır.
- Bu destekten yararlanılabilmesi için, başvurular, www.sgk.gov.tr adresinden giriş yapılmak suretiyle erişilen "e-SGK/İşveren/İşveren Sistemi/Teşvikten Faydalanılacak Sigortalı Tanımlama" ekranlarında yer alan "27256-4447 Sayılı Kanun Geçici 28.Madde - İlave İstihdam Desteği" menüsü vasıtasıyla yapılacaktır.
- Mevcut bir işletmenin kapatılarak değişik bir ad, unvan ya da bir iş birimi

- olarak açılması veya yönetim ve kontrolü elinde bulunduracak şekilde doğrudan veya dolaylı ortaklık ilişkisi bulunan şirketler arasında istihdamın kaydırılması, şahıs işletmelerinde işletme sahipliğinin değiştirilmesi gibi bu destekten yararlanmak amacıyla muvazaalı işlem tesis ettiği anlaşılan işyerlerinden Fon tarafından karşılanan tutar 5510 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin ikinci fıkrası uyarınca gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte geri alınır.
- Bu prim desteği kapsamında olmasına rağmen, bu destekten yararlanmayan işverenlerce sonradan geriye yönelik yararlanmak üzere talepte bulunulması halinde, 5510 sayılı Kanunun Ek 17 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında geriye yönelik prim desteğinden yararlanılmak istenen ay/dönemi takip eden altı ay içinde başvuruda bulunulması kaydıyla, bu talepler işleme alınacaktır.
- Bu destekten yararlanıp yararlanılamayacağı hususu, işyeri bazında ayrı ayrı tespit edilmektedir.
- Bu destekten yararlanmakta olan işyerinin, farklı bir sosyal güvenlik merkezi

- görev alanına giren başka bir adrese nakli halinde, prim desteğinden yararlanılan sigortalılardan dolayı, destek süresi aşılmamak kaydıyla kalan süreler için yararlanılması mümkün bulunmaktadır.
- Bu destekten yararlanmak için destekten yararlanılacak aya ilişkin aylık prim ve hizmet belgesinin/muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin yasal süresinde SGK'ya verilip verilmediği, 27256 kanun numarasında düzenlenen aylık prim ve hizmet belgesinden/muhtasar ve prim hizmet beyannamesinden tahakkuk edecek primlerin süresinde ödenip ödenmediği ile SGK'ya yasal ödeme süresi geçmiş sigorta primi, işsizlik sigortası primi, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcunun bulunup bulunmadığı şartları aranmayacaktır.
- 4447 sayılı Kanunun geçici 28 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan prim desteğinden yararlanılan ve İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanan tutarlar, gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gelir, gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmaz.

Reform önerileri

EMRE KARTALOĞLU
TÜRMOB GENEL BAŞKANI

2020 yılına ilişkin küresel ekonomik veriler açıklandıkça, pandeminin ekonomiler üzerinde yarattığı tahribatın boyutları daha net ortaya çıkıyor. Düşük üretim ve tüketim seviyeleri makro ekonomiyi etkilerken, sektörel olarak yapılan analizler, bazı sektörlerin çok büyük daralma yaşadığını gösteriyor.

Düşük üretim ve tüketimin bir sonucu olarak işletmelerin gelirlerinde ve bunun doğal sonucu olarak vergi gelirlerinde düşüşler yaşandı. Pandemiye karşı verilen mücadelede kamu harcamalarının artması aynı zamanda tüm dünyada kamu mali yönetimlerinin açıklarının artmasına neden oldu.

Ekonomilerin olumsuzluklar yaşadığı bu dönemde, geleceğe hazırlanmak ve yarınlar için reformlar gerçekleştirmek, olumlu anlamda fark yaratacaktır. Pandemi sonrası dünyaya şimdiden hazır olabilmemiz için doğru analiz, doğru finansal bilgi ve doğru çözümlere ihtiyacımız var. Ülkemizde hukuk, ekonomi ve vergi alanında gerçekleştireceğimiz reformlar, küresel ekonomide yaşanan puslu ortamdan hızlı çıkışın anahtarı olabilir.

TÜRMOB tarafından hazırlanan ve içerisinde 71 konuda önerilerin yer aldığı "Mali, Mesleki, Hukuki ve İdari Alanlara İlişkin Reform Önerileri" raporu, ülkemizde gerçekleştirilmesi düşünülen reform çalışmalarına katkı verecektir.

